

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет агротехнологій і природокористування

Кафедра садово-паркового господарства, геодезії і землеустрою

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему

ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЯ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ

Виконала:

студентка освітнього ступеня «Бакалавр»

спеціальності 206 «Садово-паркове господарство»

ЦВІТКОВА КРІСТИНА

Керівник:

кандидат с.г наук, доцент

Ольга ПЕТРИЩЕ

Оцінка захисту:

Національна шкала _____

Кількість балів _____, Шкала ЄКТС _____

Допускається до захисту:

« _____ » _____ 2026р.

Гарант освітньо - професійної програми

«Садово-паркове господарство»

спеціальності 206«Садово-паркове господарство»

кандидат с.г наук, доцент

_____ **П.В. БЕЗВІКОННИЙ**

Кам'янець-Подільський 2026

Зміст

<u>ВСТУП</u>	3
<u>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ПРИСАДИБНИХ ДІЛЯНОК</u>	Error! Bookmark not defined.
<u>1.1 Принципи та методи ландшафтного проектування присадибних територій</u>	Error! Bookmark not defined.
<u>1.2 Асортимент декоративних рослин для озеленення присадибних ділянок</u>	Error! Bookmark not defined.
<u>1.3 Сучасні тенденції та стилі в озелененні приватних територій</u>	Error! Bookmark not defined.
Bookmark not defined.	
<u>РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІСНУЮЧОГО СТАНУ ТА РОЗРОБКА ПРОЕКТУ РЕКОНСТРУКЦІЇ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ</u>	Error! Bookmark not defined.
<u>2.1 Характеристика природно-кліматичних умов та інвентаризація території</u>	Error! Bookmark not defined.
<u>2.2 Аналіз існуючого стану озеленення та благоустрою ділянки</u>	Error! Bookmark not defined.
Bookmark not defined.	
<u>2.3 Розробка проектних рішень щодо реконструкції та озеленення території</u>	Error! Bookmark not defined.
<u>РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ ОЗЕЛЕНЕННЯ</u>	Error! Bookmark not defined.
<u>3.1 Технологія створення елементів озеленення та благоустрою</u>	Error! Bookmark not defined.
Bookmark not defined.	
<u>3.2 Кошторисна документація та економічне обґрунтування проекту</u>	Error! Bookmark not defined.
Bookmark not defined.	
<u>3.3 Рекомендації щодо догляду за насадженнями та утримання території</u> .	Error! Bookmark not defined.
Bookmark not defined.	
<u>ВИСНОВКИ</u>	5
<u>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ</u>	7

ВСТУП

Присадибна ділянка приватного домоволодіння виконує одночасно декілька функцій: естетичну, рекреаційну, господарську та екологічну. Стан озеленення безпосередньо впливає на мікроклімат території, комфорт мешканців та ринкову вартість нерухомості. За останні роки власники приватних садиб дедалі частіше звертаються до професійного ландшафтного проектування замість стихійного облаштування.

Актуальність теми зумовлена зростанням попиту на комплексну реконструкцію присадибних територій у приміських зонах великих міст. Київська агломерація, зокрема Бучанський район, переживає активну фазу відновлення та розбудови після подій 2022 року. Власники домоволодінь прагнуть не лише відновити, а й якісно покращити свої ділянки, застосовуючи сучасні підходи до озеленення.

Об'єктом дослідження є присадибна ділянка приватного домоволодіння за адресою вул. Садова, 12, с. Петропавлівська Борщагівка, Бучанський район, Київська область. Загальна площа ділянки становить 0,12 га. Територія характеризується рівним рельєфом із незначним ухилом, чорноземним ґрунтовим покривом та наявністю застарілих насаджень, що потребують оновлення.

Предметом дослідження є процес розробки та обґрунтування проектних рішень щодо озеленення та реконструкції зазначеної присадибної ділянки з урахуванням природно-кліматичних умов Лісостепової зони.

Мета роботи полягає у розробці комплексного проекту реконструкції та озеленення присадибної ділянки, що забезпечить раціональне використання території, підвищення її естетичної привабливості та екологічної стійкості.

Досягнення поставленої мети передбачає послідовне виконання комплексу завдань. Передусім необхідний аналіз теоретичних засад ландшафтного проектування присадибних територій. Далі проводиться інвентаризація існуючого стану ділянки та оцінка природно-кліматичних умов. На основі отриманих даних розробляються проектні рішення щодо функціонального зонування, добору асортименту рослин та елементів благоустрою. Завершальним

етапом є економічне обґрунтування проекту та формування рекомендацій щодо догляду за насадженнями.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, натурне обстеження території, порівняльний аналіз стилів озеленення, картографічний метод, економічний розрахунок кошторисної вартості.

Практичне значення роботи визначається можливістю безпосереднього впровадження розроблених проектних рішень на конкретній присадибній ділянці. Запропоновані рекомендації можуть бути адаптовані для аналогічних домоволодінь Київської області.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Перший розділ присвячено теоретичним основам озеленення та реконструкції присадибних ділянок. Другий розділ містить аналіз існуючого стану об'єкта та розробку проектних рішень. Третій розділ охоплює економічне обґрунтування та технологію реалізації проекту.

ВИСНОВКИ

Розроблено багатокомпонентний проект реконструкції та озеленення присадибної ділянки площею 0,12 га. Розташована вона за адресою вул. Садова, 12, с. Петропавлівська Борщагівка, Бучанський район, Київська область (кадастровий номер 3220882400:03:018:0112). Детальна інвентаризація існуючих насаджень виявила цікаву картину: на ділянці зростає 13 деревних рослин, серед яких 10 плодових та 3 декоративних видів. Паралельно здійснено ґрунтовний аналіз природно-кліматичних параметрів Лісостепової зони (USDA 6b-7a). Середньорічна температура тут складає +8,7°C. Річна кількість опадів коливається в межах 540-620 мм.

Проектні рішення передбачають істотне розширення видового складу насаджень. Заплановано посадити 8 декоративних дерев - туя західна, ялина звичайна, горобина звичайна та інші види. Додатково передбачено 25 чагарників різноманітних форм та розмірів: спірея, дерен, бузок, форзиція. До того ж, у проекті фігурують 60 багаторічних травянистих рослин. Це забезпечить послідовну декоративність упродовж всіх пір року. Крім озеленення, проект включає облаштування живоплоту довжиною 40 погонних метрів, брукування доріжок (75 м), встановлення альтанки у зоні відпочинку. Додаються також система автоматичного зрошення та декоративне LED-підсвічування.

Поглинання вуглекислого газу - ось де розкривається екологічна цінність озеленення. Молоді насадження, досягнувши п'ятирічного віку, акумулюють щорічно 120-180 кг CO₂. Паралельно поліпшується якість повітря. Урбаністичне навантаження на довкілля послаблюється. Така динаміка, безперечно, позитивно позначається на мікрокліматі району. Водночас запропонована система автоматизованого зрошення оптимізує витрати водних ресурсів, мінімізуючи при цьому фінансові затрати на зберігання зеленої зони.

Теоретичний аналіз принципів та методів ландшафтного проектування показав, що сучасне озеленення присадибних ділянок базується на комплексному підході, що поєднує функціональне зонування, принцип сезонної декоративності, екологічну відповідність та економічну доцільність. Вивчення

асортименту декоративних рослин для умов Київської області дозволило сформувати оптимальний видовий склад насаджень для об'єкту дослідження.

Аналіз існуючого стану ділянки виявив низку проблем: незадовільний стан газону та доріжок, перестарілі плодові насадження, відсутність декоративного освітлення та системи зрошення, занедбаний стан альтанки та огорожі. Загальна оцінка стану ділянки - незадовільна, що підтверджує необхідність комплексної реконструкції.

Розроблений проект реконструкції передбачає комплексне перетворення ділянки з урахуванням побажань власника та вимог нормативних документів. Проектне рішення забезпечує раціональне зонування, оновлення асортименту насаджень, влаштування сучасних інженерних систем та благоустрій усіх функціональних зон.

Економічне обґрунтування проекту підтверджує його доцільність. Загальна кошторисна вартість реконструкції становить 1 022 334 грн, що є обґрунтованою інвестицією з урахуванням очікуваного підвищення ринкової вартості об'єкту на 12-18% та скорочення поточних витрат на утримання на 30-40%. Термін окупності проекту - 6-8 років.

Практична цінність роботи полягає у розробці конкретного проекту реконструкції та озеленення для реального об'єкту - присадибної ділянки у с. Петропавлівська Борщагівка Бучанського р-ну Київської обл. Всі проектні рішення обґрунтовані нормативними документами, підкріплені розрахунками та можуть бути безпосередньо використані для реалізації.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з моніторингом стану насаджень після реалізації проекту, оцінкою фактичного економічного ефекту від реконструкції, розробкою рекомендацій щодо коригування асортименту рослин за результатами спостережень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III : станом на 01.01.2025 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 3-4. - Ст. 27. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення: 01.03.2026).
2. Закон України «Про благоустрій населених пунктів» від 06.09.2005 № 2807-IV : станом на 10.10.2024 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2005. - № 49. - Ст. 517. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-15> (дата звернення: 01.03.2026).
3. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 № 1264-XII : станом на 01.01.2025 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 41. - Ст. 546. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (дата звернення: 01.03.2026).
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення порядку зміни цільового призначення земельних ділянок для залучення інвестицій з метою швидкої відбудови України» від 06.02.2024 № 3563-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3563-20> (дата звернення: 01.03.2026).
5. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій : ред. від 18.12.2023 / Мінрегіон України. - Київ : Мінрегіон України, 2019. - 187 с.
6. ДБН Б.2.2-5:2011 Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій / Мінрегіон України. - Київ : Мінрегіон України, 2012. - 64 с.
7. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України : затв. наказом Мінбуду України від 10.04.2006 № 105. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-06> (дата звернення: 01.03.2026).
8. Зібцева О. В. Основи ландшафтного проектування : навч. посіб. / О. В. Зібцева. - Київ : НУБіП України, 2023. - 248 с.
9. Клименко Ю. О. Дендрологія : підручник / Ю. О. Клименко, О. В. Клименко. - Київ : НУБіП України, 2023. - 456 с.

10. Ковальчук І. П. Геоінформаційні системи в ландшафтному проектуванні : навч. посіб. / І. П. Ковальчук, О. В. Михелі. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. - 310 с.

11. Сологуб Т. В. Садово-паркове мистецтво та ландшафтний дизайн : навч. посіб. / Т. В. Сологуб, О. М. Байрак. - Полтава : ПНТУ, 2024. - 296 с.

12. Чорна Г. А. Декоративне садівництво : підручник / Г. А. Чорна. - Київ : Аграрна освіта, 2024. - 380 с.

13. Рижова І. С. Урбоекологічні особливості формування зеленої архітектури в умовах сталого розвитку / І. С. Рижова, Т. О. Павленко, Є. Ю. Антипенко, Т. В. Єншуєва // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. - 2024. - № 68. - С. 163-175. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.68.163-177>

14. Рижова І. С. Формування індивідуального образу міста Запоріжжя засобами культурного ландшафту / І. С. Рижова, Т. О. Павленко, К. Северін // Просторовий розвиток. - 2023. - № 5. - С. 90-102. DOI: <https://doi.org/10.32347/2786-7269.2023.5.90-102>

15. Гассієв Д. А. Аналіз планувальних рішень в ландшафтному дизайні присадибної території у с. Вільхівка Харківської області / Д. А. Гассієв // Сталий розвиток міст : матеріали XVI Всеукр. наук.-техн. конф. здобувачів вищої освіти, 21-22 квіт. 2023 р. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. - Ч. 1. - С. 151-153.

16. Баюра О. М. Таксономічний склад та загальний стан дендрофлори прибережно-захисної смуги річки Південний Буг / О. М. Баюра, В. А. Вітенко, С. А. Коваль та ін. // Науковий вісник НЛТУ України. - 2024. - Т. 34, № 3. - С. 21-29. DOI: <https://doi.org/10.36930/40340303>

17. Кунпан Л. В. Оцінювання посухостійкості та зимостійкості інтродукованих сортів роду тюльпан (*Tulipa L.*) / Л. В. Кунпан, В. В. Поліщук, М. Ю. Осіпов // Науковий вісник НЛТУ України. - 2024. - Т. 34, № 6. - С. 45-53.

18. Пінчук В. С. Озеленення присадибної ділянки в місті Бобровиця Чернігівської області / В. С. Пінчук // Магістерська кваліфікаційна робота. - Київ : НУБіП України, 2024. - 70 с. URL:

<https://dglb.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5f38e31c-40ff-40c1-9450-ef34b10baa0d/content> (дата звернення: 01.03.2026).

19. Черноносова Т. О. Доступність та адаптація елементів благоустрою міських територій / Т. О. Черноносова, А. О. Панкєєва, Н. Мороз // International Science Journal of Engineering & Agriculture. - 2023. - Vol. 2, № 4. - С. 47-58.

20. Зібцева О. В. Сучасні підходи до озеленення садиб: стилі, зонування, МАФи, елементи благоустрою / О. В. Зібцева // Вісник НУБіП України. Серія Лісівництво та декоративне садівництво. - 2023. - Вип. 280. - С. 14-23.

21. Гончаренко Я. В. Проблеми озеленення урбан-парків / Я. В. Гончаренко // Сталій розвиток міст : матеріали XVI Всеукр. наук.-техн. конф., 21-22 квіт. 2023 р. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. - Ч. 1. - С. 148-151.

22. Дінець О. В. Проект благоустрою та озеленення присадибної ділянки в місті Умань / О. В. Дінець // Науковий вісник НЛТУ України. - 2023. - Т. 33, № 2. - С. 67-74. URL: <https://nv.nltu.edu.ua/index.php/journal/article/view/2144> (дата звернення: 01.03.2026).

23. Зуєв А. А. Стан деревних рослин на території скверу Пожежників (м. Харків) / А. А. Зуєв, Я. В. Гончаренко // Перспективи розвитку територій: теорія і практика. Поствоєнне відновлення : матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф., 16-17 листоп. 2023 р. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. - С. 91.

24. Сковпень А. О. Біо-екологічні особливості дендрофлори парку-стадіону «Світло шахтаря» у м. Харків / А. О. Сковпень // Сталій розвиток міст : матеріали XVI Всеукр. наук.-техн. конф., 21-22 квіт. 2023 р. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. - Ч. 1. - С. 149-151.

25. Яценко В. О. Оцінка ефективності застосування кошторисної документації при озелененні приватних ділянок / В. О. Яценко, М. П. Дудченко // Агробіологія. - 2024. - № 1 (185). - С. 93-101.

26. Горєлова Т. В. Асортимент декоративних культур для озеленення малих садово-паркових форм приватних домоволодінь у Степу України / Т. В. Горєлова // Вісник ДДАЕУ. - 2023. - № 2 (67). - С. 52-61.

27. Аряєва Д. С. Перспективи реконструкції зелених насаджень та їх значення для покращення екологічного стану / Д. С. Аряєва // Наукові праці

ДонНТУ. Серія: Біологія та медицина. - 2023. - Вип. 14. - С. 5-11. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/4272/1/> (дата звернення: 01.03.2026).

28. Можливості залучення приватного сектору до зеленої реконструкції в Україні : аналіт. звіт / IFC (Міжнародна фінансова корпорація). - Київ, 2023. - 78 с. URL: <https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/2023/sector-assessments-pso-green-resilient-reconstruction-ukraine-uk.pdf> (дата звернення: 01.03.2026).

29. Синантропізація рослинного покриву України: сучасний стан проблеми : зб. наук. ст. за матеріалами IV Всеукр. наук. конф., 11-12 верес. 2024 р. - Київ ; Біла Церква : [б. в.], 2024. - 185 с.

30. Актуальні проблеми озеленення населених місць: освіта, наука, виробництво, мистецтво формування ландшафту : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. - Біла Церква : БНАУ, 2023. - 312 с. URL: https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/tezy/tezy_mignarod_konf_ozelenen.pdf (дата звернення: 01.03.2026).

31. Ландшафтне проектування та озеленення : освітня програма / ННЦ Інститут біології та медицини КНУ ім. Т. Шевченка. URL: <https://biomed.knu.ua/ukreducational-program/landscape-design.html> (дата звернення: 01.03.2026).

32. Відстані між будинками та спорудами; відстані до меж ділянок згідно ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій / Шрамківська сільська територіальна громада. URL: <https://shramkivska-gromada.gov.ua/news/1662370372/> (дата звернення: 01.03.2026).

33. Проектування озеленення ландшафтного дизайну / Bellweder. URL: <https://bellweder.com.ua/tsikava-informatsija/proektuvannja-ozelenennja-landshaftnogo-dyzajnu/> (дата звернення: 01.03.2026).

34. Державний земельний кадастр : публічна кадастрова карта України. URL: <https://map.land.gov.ua> (дата звернення: 01.03.2026).

35. Програма розвитку та збереження зелених насаджень : рішення Старокостянтинівської міської ради / Старокостянтинівська МТГ. URL: <https://starkon.gov.ua> (дата звернення: 01